

J. Grasbergs: – Izskatās, ka nepieciešams kooperatīvu juriskonsults. Diezgan veiksmīgi šo darbu dara LLKA. Sākoties problēmām ar kooperatīvu “Agrario”, LLKA vērsās pie mums ministrijā, vairākas reizes tikāmies ar Tieslietu ministriju un veicām skaidrojošo darbu. Latvijā kooperācijai saknes vēl nav tik dziļas, tādēļ juristiem, tieslietu speciālistiem, arī tiesnešiem nepieciešams skaidrojošais darbs par to, kas ir kooperācija, uz kādiem principiem tā balstās un pastāv. Svarīgi, lai netiktu mesta šaubu ēna uz kooperāciju.

Bieži vien kooperatīvu izveide ir vairāk balstīta emocijās nekā juridiskos pamatojumos, kur ir sakārtoti pārvaldes jautājumi, definēta valde, padome un noteikts, ka biedru kopsapulce ir augstākā lēmēj institūcija. Bieži vien zemnieki sanāk kopā, paņem jau gatavu statūtu paraugu, pielāgo to un turpina darbu. Un neiedomājas, ka var pienākt x stunda, kam saimnieki nav sagatavojušies. Tādēļ iesaku ikvienam kooperatīvam miera laikos padomāt arī par x stundu.

“Agrario” gadījums ir no tiem, kur nebija sakārtotas juridiskās īpašumtiesības, lai kooperatīva biedrs būtu pasargāts. Es atbalstu kooperatīvu atzišanas sistēmu, kas ir veids, kā pārliecināties par katra kooperatīva saimniecisko stabilitāti, un LLKA var turēt roku uz pulsa, lai saprastu, kas notiek kooperatīvos iekšienē. Zemniekam ir jāzina, kurš kooperatīvs ir atzīts. Tā ir garantija, ka kooperatīvā reizi gadā notiek kontrole un tā darbība ir izvērtēta pēc ļoti daudziem parametriem, tajā skaitā vērtēts, kāds ir apgrozījums no biedriem, kāds – no citiem avotiem, vai kooperatīvs iet pareizā virzienā. Kooperatīvu virskontrolei, ko šobrīd veic LLKA, ir jābūt.

A. Ludriksons: – Maksātspējas administratoram prasīt visu parādu maksāt zemniekiem ir aplami. Ja tas tiktu pieļauts, šāds precedents zemniekiem pilnībā radīs nevēlēšanos stāties kooperatīvos. Piekrītu, ka “Agrario” spriedums ir ļoti nopietni kopīgi jāvērtē.

– Cik šobrīd Latvijā ir atzīto, cik – neatzīto?

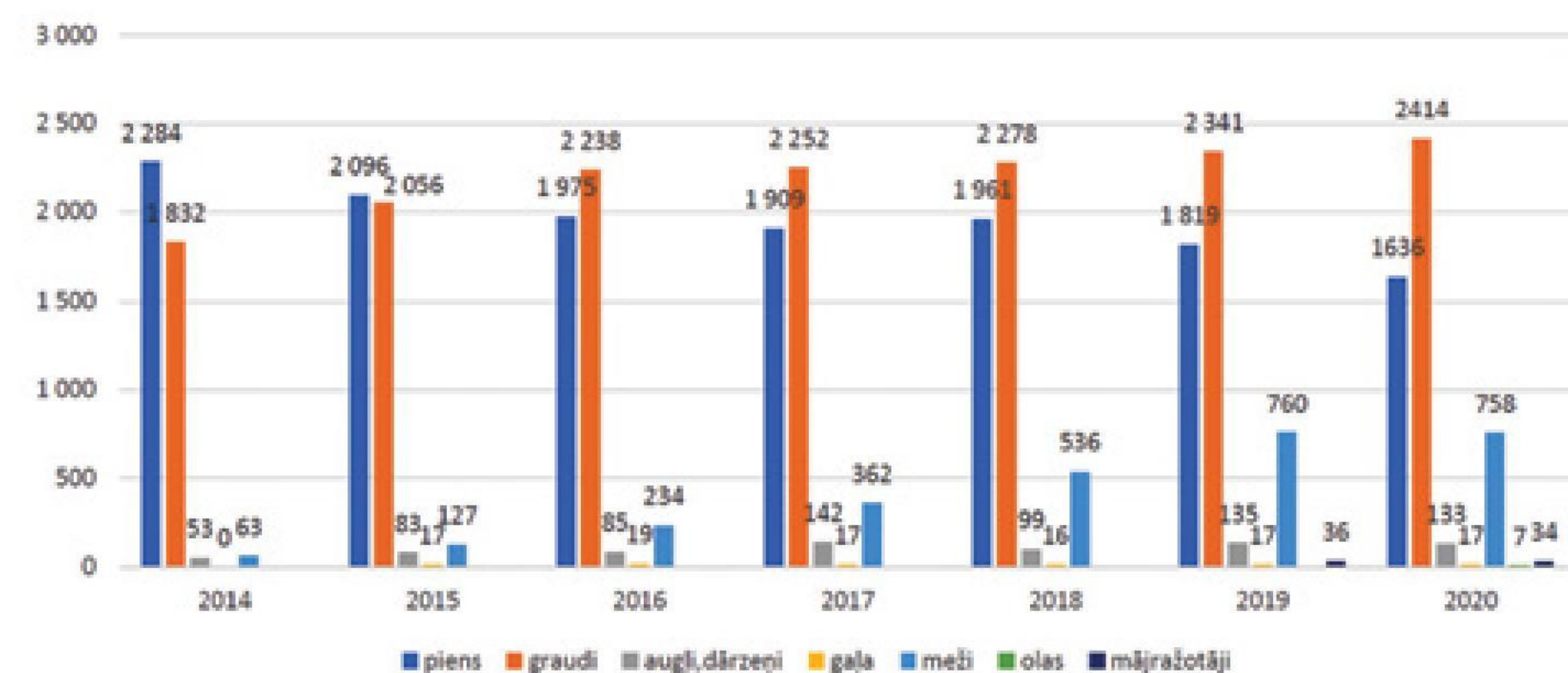
I. Jansons: – Latvijā šobrīd ir 51 atzītais kooperatīvs. Tādu, kas šogad pieteicās uz atzišanu un netika atzīti, ir divi, vienam no tiem bija liels nodokļu parāds.

Zinu, ka Vācijā kooperatīviem veic auditus un, ja ir neatbilstības, izsniedz tā saukto brīdinājuma kartīti. Šāda pieeja ir arī mums – ja kooperatīvā kaut kas nav kārtībā, dodam ziņu biedriem.

– Pandēmijas laiks ir bijis ražens kooperācijā – pērn tirgū sevi nopietni pieteica 2018. gadā dibinātais putnkopju koope-

KS neto apgrozījums pa nozarēm 2014.–2020. gadā, milj. eiro

Biedru skaits nozaru griezumā 2014.–2020. gadā

ratīvs “Vidzemes putni”, šogad nodibinājušies divi jauni kooperatīvi gaļas liellopu nozarē “GreenBeef.lv” un “Latvijas liellops”. Kā vērtējat šīs aktivitātes? Kā zemniekiem, kuri veido kooperatīvu, iegūt atzītā kooperatīva statusu?

I. Jansons: – Lielas pūles nav jāpieliek – jāpierāda, ka kooperatīvs lielāko daļu darbību veic, sadarbojoties ar biedriem, un atbilstoši šim principam ir izstrādāti atzišanas kritēriji.

Liellopu audzētāju kooperāciju mēs LLKA jau sen gaidījām. Beidzot tas ir noticis. Kad ir labi laiki, tad par kooperāciju neviens nedomā, acīmredzot līdz šim nozarei bija gana labi laiki. Man kā patērētājam, ja nepārzinātu lauksaimniecību, būtu grūtības iegādāties kvalitatīvu liellopu gaļu. Ceru, ka beidzot tirgus tam ir gatavs un Latvijā beidzot varēsim iegādāties kooperatīvu sagādātu un atbilstoši sagatavotu liellopu gaļu. Zinu, ka tā būs daudz labāka nekā no Dienvidamerikas vai no citurienes importētā. Kooperatīvi ir iestājušies arī LLKA, viņi ir apņēmības pilni darboties, un mēs tos atbalstīsim.

– Līdzšinējā pieredze gaļas liellopu audzētāju kooperācijā bijusi slikta.

– Domāju, ka tā bija laba pieredze. Jebkura pieredze ir laba. Es arī “Latvijas piena” pieredzi neuzskatu par sliktu. Šādas pieredzes mums dod iespēju mācīties.

A. Ludriksons: – Šos kooperatīvus veido zemnieku jaunā paaudze ar savu apņēmību un domāšanas veidu, tādēļ ceru, ka viņiem izdosies. Bet mums vēl jāmacās ēst liellopu gaļu.

J. Grasbergs: – Šie kooperatīvi nav izveidojušies tukšā vietā. Izveidotājiem ir pietiekami liela pieredze. Liela nozīme ir Liellopu izsoļu namam, kas caur jaunlopu savākšanu un izolēšanu zemnieku kooperāciju ir veicinājusi – ir attīstīta kopējā transportēšana, pārdošana. Kooperācija ir loģisks tālākais solis. Viss liecina, ka dzīvnieku vajadzētu šeit ne tikai izaudzēt, bet arī patērēt, saīsināt piegādes ķēdes. To paredz arī ES Zaļā kursa ietvaros veidotā lauksaimniecības politika “No lauka līdz galdam” – īsināt piegādes ķēdes. Eiropas Komisija (EK) mums dod mājienu, ka tuvākajā desmitgadē lopu pārvietošana vairāku tūk-